

Теорія і методика професійної освіти

УДК: 378.147

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.14956740>

Специфіка розвитку виконавської самостійності у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва

Ван Даньян

аспірантка, Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
<https://orcid.org/0009-0008-3504-8158>

Прийнято: 07.02.2025 | Опубліковано: 17.02.2025

Анотація. У статті акцентовано сучасну тенденцію, щодо формування особистості вчителя музичного мистецтва, який здатен до реальних кроків на шляху відродження духовності в суспільстві, зокрема у молодіжному середовищі, а засоби якими володіє вчитель музичного мистецтва – унікальні, окрім знаннево-методичного психолого-педагогічного ресурсу з акцентом на учителювання, випускники факультетів мистецтв досконало володіють різним виконавськими засобами у комплексі (проведення ансамблево-хорової роботи, гри на музичному інструменті, сольному виконавстві), опираються на набутий у роки навчання, досконало вивчений репертуар.

У статті здійснено аналіз досліджень суголосно тематики для виявлення специфіки розвитку виконавської самостійності у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Зроблено особливий акцент на процес вокально-виконавського становлення майбутнього вчителя музичного мистецтва – універсала. Виявлено потребу сучасних здобувачів факультетів мистецтв українських університетів до професійного та особистісного зростання, на засадах розкриття власних

здібностей, розвиненій потребі в пізнанні нового, пошуку власної професійної траєкторії в подальшій самореалізації.

У процесі розгортання наукового пошуку уточнено трактування ключових понять «самостійність», «самостійна робота», «пізнавальна самостійність», «виконавська самостійність» та ряд суголосних понять які дотичні до заявленої проблеми дослідження.

Розкрито доцільність наукової уваги до проблеми розвитку виконавської самостійності у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, встановлено специфіку розгортання навчальної діяльності здобувачів бакалаврату у класі «Постановка голосу», «Вокал».

Встановлено ключові ознаки та передбачено основні етапи розвитку виконавської самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки. Зокрема, підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва передбачає освоєння циклу виконавських і практичних дисциплін, серед яких значна увага здобувачів бакалаврів звернена до занять вокалом, улюбленого різновиду навчально-творчої діяльності, яка допомагає виявити власні співацькі здібності, розкрити зерна співацького таланту, удосконалити вокально-виконавські можливості, брати участь у фестивалях, конкурсах, активно виступати у якості соліста-вокаліста на святкових заходах факультетів, університетів, тощо. Палке бажання, потреба, любов до вокальної культури спрямовує майбутніх учителів музичного мистецтва виявити власні творчі ресурси якомога яскравіше, апробувати виконавські можливості, предстати у професійній сфері у якості фахівця-універсала, здатного до здійснення педагогічної та виконавської творчості у шкільному середовищі. Дієвим інструментарієм в досягненні омріяного результату є цілеспрямований розвиток виконавської самостійності здобувачів факультетів мистецтв українських університетів у процесі вокальної підготовки, у науковому сенсі враховано вище зазначену тенденцію сучасної школи – надання широкій можливостей до універсального використання набутого в роки

навчання виконавського ресурсу, а також спроможністю випускників здійснювати весь комплекс роботи з власним співацьким голосом самотійно.

Ключові слова: самотійність, навчальна самотійність, пізнавальна самотійність, творча самотійність, виконавська самотійність, майбутній учитель музичного мистецтва.

Specifics of performing independence development in the process of future musical art teachers' vocal training

Van Danian

Postgraduate Student, Dragomanov Ukrainian State University,
<https://orcid.org/0009-0008-3504-8158>

Abstract. *The article emphasizes the modern trend in the formation of a musical art teacher's personality capable of taking real steps towards the revival of spirituality in society, in particular in the youth environment, and states that the means that a musical art teacher possesses are unique. In addition to the knowledge-methodological psychological-pedagogical resource with an emphasis on teaching, graduates of arts faculties perfectly master various performing means in the complex (conducting ensemble-choral work, playing a musical instrument, solo performance), relying on the perfectly studied repertoire acquired during the years of study.*

The article analyzes research on the same topic to identify the specifics of performing independence development in the process of future musical art teachers' vocal training.

Special emphasis is placed on the process of vocal-performing formation of the future musical art teacher – a universalist. The article reveals the need of modern education applicants of arts faculties in Ukrainian universities for professional and personal growth, on the basis of nurturing their own abilities, a developed need for

learning new things, and the search for their own professional trajectory in further self-realization.

In the process of scientific search, the interpretation of such key concepts as “independence”, “independent work”, “cognitive independence”, “performing independence” and a number of similar concepts that are relevant to the stated research problem were clarified.

The feasibility of scientific attention to the problem of developing performing independence in the process of future musical art teachers’ vocal training was revealed, the specifics of carrying out educational activities of bachelor’s degree applicants in the class “Voice Performance”, “Vocals” was established.

Key features have been established and the main stages of future musical art teachers’ performing independence development in the process of vocal training were highlighted. In particular, future musical art teachers’ training involves mastering a cycle of performing and practical disciplines, among which significant attention of bachelor’s degree applicants is paid to vocal classes, a favorite type of educational-creative activity that helps to reveal one’s own singing abilities, disclose the seeds of singing talent, improve vocal-performing abilities, participate in festivals, competitions, actively perform as a soloist-vocalist at festive events of faculties, universities, etc. A passionate desire, need, love for vocal culture directs future musical art teachers to reveal their own creative resources as brightly as possible, test performing abilities, and appear in the professional sphere as a universal specialist capable of implementing pedagogical-performing creativity in a school environment. An effective tool in achieving the desired result is the targeted development of students’ performing independence at arts faculties of Ukrainian universities in the process of vocal training. In a scientific sense, the above-mentioned trend of modern school is taken into account – providing wide opportunities for the universal use of the performing resource acquired during the years of study, as well as the ability of graduates to carry out the entire complex of work with their own singing voice independently.

Keywords: independence, learning independence, cognitive independence, creative independence, performing independence, future teacher of musical art.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної освіти на теренах України та у Світі орієнтується на європейські стандарти підготовки конкурентоспроможних фахівців, у зв'язку з чим особливу актуальність набуває вітчизняний досвід професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в українських університетах.

Загальновідомо, що підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва передбачає освоєння циклу виконавських і практичних дисциплін, серед яких значна увага здобувачів звернена у бік вокальної підготовки – улюбленого різновиду навчальної діяльності. Палке бажання осягнути секрети вокальної підготовки, потреба у вокальному виконавстві, любов до вокальної культури сприяє здобувачів виявити власні творчі ресурси якомога яскравіше, апробувати вокально-виконавські можливості, предстати у професійній сфері у якості фахівця-універсала, здатного до педагогічної та виконавської творчості у шкільному середовищі професійної самореалізації.

На сьогодні, така тенденція відповідає сучасним вимогам українського суспільства щодо формування особистості вчителя музичного мистецтва, який здатен до реальних кроків на шляху відродження духовності в суспільстві, зокрема у молодіжному середовищі, засоби ж, якими володіє вчитель музичного мистецтва – унікальні, окрім знаннєво-методичного психолого-педагогічного ресурсу з акцентом на учителювання, випускники факультетів мистецтв досконало володіють різним виконавськими засобами у комплексі (проведення ансамблево-хорової роботи, гри на музичному інструменті, сольному виконавстві), опираються на набутий у роки навчання досконало вивчений репертуар, який у вузьких педагогічних колах прийнято називати «шкільним», може стати окрасою творчості вчителів-універсалів.

На нашу думку, дієвим інструментарієм в досягненні омріяного результату є цілеспрямований розвиток виконавської самостійності здобувачів факультетів мистецтв українських університетів, особливо враховуючи вищезазначену тенденцію сучасної школи – надання широких можливостей до універсального використання набутого в роки навчання виконавського ресурсу, а також спроможністю випускників здійснювати весь комплекс роботи з власним співацьким голосом самостійно.

Ефективність процесу підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва можна підвищити за умови надання можливостей сучасним здобувачам обрати таку траєкторію виконавського саморозвитку та самовдосконалення яка відповідає внутрішнім резервам, здібностям, потребам.

На думку Вей Лімін саморозвиток студентів мистецьких факультетів – інтегративний творчий процес «свідомого особистісного становлення», вірно обрана траєкторія сприятиме творчій самореалізації, а педагогічно-спрямований процес саморозвитку та самовдосконалення, набуття професійно-значущої особистісної якості самостійності зробить процес усвідомленим, а результат – осмисленим/передбачуваним.

У сфері виконавського мистецтва найбільш значущими є індивідуальність, неповторність, особисте ставлення до вокального артефакту, які виявляються у процесі його інтерпретування. На думку Т. Тімашевої від початку і до кінця навчання треба «дбайливо пестити в музикантові його мистецьку індивідуальність. Робити це можна тільки шляхом розвитку самостійності», адже кожен митець унікальний і має індивідуальні риси, можливість проявити артистичну натуру, творити а не «дублювати творчі настанови педагога», «нехай і досвідченішого, талановитого музиканта-виконавця» [10].

Тому, в центрі нашої наукової уваги постало завдання – враховуючи проблеми фахової підготовки здобувачів факультетів мистецтв педагогічних університетів, намітити напрями усунення проблеми, шляхом розвитку

виконавської самостійності у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва.

Аналіз актуальних досліджень. Виконавська самостійність представлена загально-прийнятою атрибутикою фізіологічного, психологічного, виконавсько-технічного, публічно-виконавського, пропедевтичного супроводу, поєднує процес розучування, удосконалення та виконання вокального твору. Розвиток самостійності опирається на комплексне володіння знаннями за вищезазначеними напрямками, та усвідомленим вибором форми самостійності в процесі вокально-виконавської підготовки здобувачів факультетів мистецтв – майбутніх учителів музичного мистецтва.

Сучасні педагогічні дослідження вітчизняних науковців спрямовують нашу увагу до необхідності досягнення позитивної динаміки у навчальному процесі та її результативності (А. Козир, Г. Ніколаї, Н.Овчаренко, О.Олексюк, Г.Падалка, О.Рудницька, О.Хижна, О.Щолокова та ін.) , вказуючи на важливий аспект навчання у вищому навчальному закладі, аудиторну та позааудиторну навчальну роботу, зокрема, самостійну роботу здобувачів при виконанні завдань особливого типу, які є характерними в специфіці підготовки майбутніх фахівців та потребують попередньої підготовки.

Вітчизняні науковці В. Лабунець, Ж. Карташова, зазначають на важливість організації самостійної роботи студентів мистецьких факультетів, що на сьогодні є першочерговим завданням сучасного розвитку вищої освіти України в підготовці фахівців, яскравих та творчих особистостей [8].

Різномісцеві наукові дослідження зосереджені на проблемі розвитку самостійності у навчальній діяльності студентів представлено когортою вітчизняної та зарубіжної думки (А.Алексюк, Ю.Бабанського, В.Бондаря, С.Вітвіцької, Г.Гецава, Є.Голанта, Н.Дорофєєвої [3], Г.Ковальчука [4], В. Лабунця [8], І.Лернера, О.Мороза, Т.Підварко, П.Підкасистого, В.Сластьоніна, Л.Спіріна, Л.Сущенко, Т.Шепеленко [13], О.Ярошенко та інших),

що впливає на необхідність уточнення визначення даного поняття у відповідності до предмету діяльності.

Актуальним видається, що самостійність дій професійного спрямування є виявом професійної підготовленості до застосування набутого в роки навчання, безпосередньо у процесі професійного самовияву, що характеризує зрілість особистості та професіонала, здатного до прийняття самостійних рішень та підготовленого до їх якісного виконання. Самостійність характеризує зрілу особистість, готову до самостійного формування свого професійного шляху.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз значної кількості наукових джерел та формат публікації не дозволив ширше представити проблему, а узагальнено класифікувати різновиди самостійності. Потребує додаткового дослідження авторське тлумачення ключового поняття, компонентної структури формування досліджуваного феномена, які будуть сформульовано крізь призму заявленої проблематики, специфіки виконавської самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки та представлені у наступних публікаціях. Потенційний внесок даної роботи полягає у тому, що в публікації представлено алгоритм самостійних дій студентів-вокалістів, який забезпечує векторне спрямування у самостійній роботі над вокальним твором, що закладає основи виконавської самостійності, відповідно заявленої проблематики.

Мета статті. З огляду на вищезначене, метою статті стало виявлення специфіки розвитку виконавської самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва у процесі вокальної підготовки.

Виклад основного матеріалу. У словникових джерелах знаходимо наступне тлумачення поняття «самостійності» у співвідношенні з властивістю особистості, схарактеризованої за такими факторами, як сукупність засобів: знань, умінь, навичок, якими володіє особистість; ставлення особистості до процесу діяльності, її результатів, умов здійснення, зв'язків з іншими особами, що складаються у процесі здійснення певного виду діяльності [1]. Також

наведемо й авторське трактування поняття «самостійна робота» тих хто навчається, як «різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється тими хто навчається на навчальних заняттях або вдома за завданнями вчителя, під його керівництвом, однак без його безпосередньої участі. Реалізація цих настанов вимагає від тих хто навчається активної розумової діяльності, самостійного виконання різних пізнавальних завдань, застосування раніше засвоєних знань» [1].

На думку зарубіжних науковців, самостійною є така робота, яка виконана без сторонньої допомоги, на основі власних знань, умінь, життєвого досвіду, рівня сформованості мислення, та має певні ознаки: опірність на власну базу знань, уміння, життєвий досвід, світогляд, переконання, використання їх під час розгляду питання й розв'язання його по-своєму, вираз особистого ставлення, висловлення власної аргументації, вияв ініціативи, творчого початку. Окрім того, зауважуючи на зміст самостійної роботи, який охоплює освітні, виховні, логічні задачі, збагачує того хто навчається, викликаючи напругу мислення та його розвиток [2]. Також, під пізнавальною самостійністю розуміють «властивості особистості яка характеризується прагненнями та уміннями, без допомоги ззовні оволодівати знаннями і певними способами діяльності, розв'язувати пізнавальні задачі та досягти мети: вдосконалення та перетворення навколишньої дійсності [12].

Важливими є основні ознаки самостійної роботи у різних видах діяльності виявлені П.Підкасистим, це самостійність учбової праці яка підтримується своєю «генетичною клітиною», яка запалює потребу послідовного збільшення кількості знаннєвого ресурсу, якісна систематизація знань по мірі їх ускладнення, опанування продуктивних, раціональних методик та прийомів розумової обробки інформації, встановлення потреби в пізнанні на основі постійної розумової праці, умінням систематичного, ритмізованого робочого процесу самостійного пізнання нового, відкриття й засвоєння нових способів навчальної діяльності [9, с. 240].

Сучасна фахова підготовка у вищому навчальному закладі зорієнтована на створення умов для самовираження і саморозвитку студентів, особистісно-орієнтована підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва спрямована на розвиток особистості, професіонала з виявленими та примноженими в роки навчання здібностями, розвиненими якостями самостійності у творчості, творчовиконавській оригінальності, професійній компетентності тощо.

Узагальнено-суголосними є й думки вітчизняних науковців [4], які вважають, що основою здійснення ефективної самостійної роботи виступає чітка попередня організація, конкретизація поставленої задачі, визначеної цілі яка має здійснюватися з дотриманням низки певних вимог. Зокрема, конкретизуючи вимоги до розвитку самостійності студентів у навчальному процесі вищої школи С. Вітвіцька, Н. Дорофєєва, пропонують постановку чіткого, обґрунтованого, конкретного завдання; відкритість та зрозумілість завдання; можливість вибору способу завдання, зокрема, творчого; надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи (послідовність, стратегія, прорахованість позитивного результату (урахування посильності поставленого завдання), порівняльно-аналогове виконання, як приклад для порівняння та перевірки виконаного; нормування завдань для самостійної роботи, від простих до складних форм роботи; ведення обліку/оцінювання виконаних завдань та їхньої якості (згідно, стандартизації вимог до умінь майбутніх фахівців); підтримування студентів у процесі здійснення ними самостійної роботи (можливий консультативний супровід за потреби студентів) [3].

З огляду на заявлену проблему Т. Шепеленко, пропонує розглядати її у співвідношенні з розвитком пізнавальної активності, яка передує розвитку пізнавальної самостійності студентів, виступає складником виконавської самостійності, різновидом діяльнісної самостійності. На думку дослідників, ефективність професійної діяльності залежить від здатності особи вийти поза межі загально-прийнятого/стандартного комплексу: знань, умінь, навичок, та на

їх основі самостійно утворити їх нові комбінування, самостійно приймати рішення про доцільність вибору та застосування [13, с. 112].

Дослідниця Т. Шепеленко виявила основну загальну характеристику означеного феномену – як інтегративну динамічну якість, основу якої становлять здатність і готовність особистості до діяльності в умовах відсутності безпосереднього та постійного керівництва і яка визначається вміннями студентів свідомо без допомоги інших планувати, організовувати, контролювати, коригувати свою діяльність [13, с. 112].

Самостійність людини може виявлятися більшою чи меншою мірою, варто зазначити що самостійність проявляються й реалізуються в діяльності, зовнішній та внутрішній, внутрішня діяльність носить характер мисленнево-операційної активності, а зовнішня – виражає поведінкові прояви самостійності людини. Діяльнісна самостійність нерозривно пов'язана з активністю здобувача у процесі навчальної діяльності – це головна умова та неодмінний засіб досягнення мети в отриманні освіти. Пізнавальна самостійність – актуальна проблема в різні періоди розвитку освіти, закарбована у працях науковців старої наукової школи, зокрема: А. Дістервег, Я. А. Коменський, І. Песталоцци, Ж.-Ж. Руссо та інші.

Узагальнені наукові міркування, провідні ідеї про місце самостійного пізнання у відповідності до формування особистості були й лишаються актуальними. Так за Я. Каменським, вагомого значення набувають виявлені ознаки, що самостійна особа може керуватися не чужим розумом, а власним, не тільки черпати знання й погляди інших авторитетів, а розуміючи їх розвивати в собі здатність проникати в глибини проблем, виявляючи сутність предмету пізнання практикувати самостійність суджень, незалежність думки (за К. Ушинським), що відповідно розвинуту потребу до засвоєння нового, прогресивного тощо.

Цінним видається аналіз проведений сучасною вітчизняною дослідницею О.Королюк, яка за допомогою методу контент-аналізу, дослідила категорію «самостійна робота», за ознаками частоти виявлення у сучасних дослідженнях

психолого-педагогічного спрямування. Шляхом опрацювання сто п'ятдесят дев'яти змістових елементів виявлено дванадцять стійких ознак вищевказаної категорії.

Сучасні словникові джерела визначають поняття «самостійна робота» у відповідності до діяльності, наступним чином: «різні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності (тих хто навчається), що здійснюється на навчальних заняттях або вдома згідно завдань учителя, під його керівництвом, однак без його безпосередньої участі» [1], А. Буряк, вважає самостійну роботу вищою формою навчальної діяльності [6].

Вартує напрямок, виділений як стратегічний, згідно якому слід урахувати необхідність раціонального планування, організаційного та методичного спрямування студентів до здійснення самостійної роботи (за В. Буримським), спонукати виконувати розумові операції, а потім переходити до виконання та перевірки результативності, фіксованої у вигляді плану роботи, звіту з проведеної роботи тощо (за М. Федоренко), та інші [5, с. 228].

Універсальність категорії самостійності вбачаємо в притаманній їй властивості трансформуватись у способи дій, в залежності від контексту діяльності. На нашу думку виконавська самостійність вирізняється наявністю спеціальної (особистісної) техніки, натомість ми опираємось на праксеологію згідно характеру організації, певну форму організації індивідуалізованими способами дій, прийомами самоуправління, самоорганізації, самостійності вибору траєкторії та її удосконалення у процесі професійно-виконавського зростання. Самостійність можлива на засадах попередньо-накопиченого, осмисленого, трансформованого у виконавську практику ресурсу, так самостійна навчально-пізнавальна діяльність відбувається у процесі аудиторної, поза-аудиторної роботи, проводиться у формі індивідуальних, групових занять, виділено зовнішні та внутрішні ознаки самостійності та надано загальну характеристику самостійності, як інтегративної динамічної якості – здатності і готовності особистості до діяльності в умовах відсутності безпосереднього та

постійного керівництва (з боку більш досвідченого), умінням самостійно/свідомо планувати, організовувати, контролювати, коригувати свою діяльність» [5].

Що корелює з проблемою самостійності солістів у виконавській творчості, адже сольне виконавство – специфічний процес, що уможлиблюється діалектичною єдністю власної чуттєвої та образно-предметної сфер, де чуттєва сфера дозволяє кожному окремому солісту-вокалісту представити індивідуальний/унікальний продукт сольної творчості безпосередньо під час виконання вокального твору, опиратись на винахід/задум – досконалий, привабливий, адекватний.

У дослідженні Ян Фейюй зазначається, що вокальне виконавство – різновид художньої творчості і складова мистецтва в цілому, зауважується на його структурно-функціональну двоїстість: дотримання загальних законів відповідно виду мистецтва; особливий специфічний різновид діяльності вокального виконавця, який реалізується у художній інтерпретації композиторського задуму [15]. У аспекті тематики дослідження, розвиненості самостійного, за складником осягнення форми і змісту вокального твору та його інтерпретації відповідно до задуму автора, відбувається за допомогою оригінальних прийомів, які спочатку відкриває для студента викладач-вокаліст, а згодом сам студент самостійно використовує набуту стратегію, за А. Шипом, яка нагадує «каркасну побудову», «органічне вирощування», як творчого продукту [8, с. 260], так і творчого шляху його опрацювання, у подальшій самостійній підготовці вокально-виконавського характеру роботи.

Вартує, що слід знайомити студентів-бакалаврів з самого початку навчання у вокальному класі, з алгоритмом самостійних дій, особливо враховуючи сучасний стан, щодо комбінування он-лайн та оф-лайн навчання, а також специфіки самостійного опрацювання домашніх завдань, без сторонньої допомоги. Алгоритм самостійних дій, відбувається згідно плану роботи у класі «Постановки голосу», «Вокалу», це вступна частина заняття яка дозволяє

визначитись з реальним станом самопочуття студента, налаштування голосу на робочий процес шляхом виконання спеціальних вправ, вокалізів, перевірки виконаного завдання з попередніх уроків, вивчення нового матеріалу, за ознаками ознайомлення, розбір, виявлення проблемних ситуацій, рекомендації з їх усунення, або додаткового тренажу/виспівування розібраного попередньо вокального твору з метою його вокально-технічного або художньо-виконавського удосконалення та інше. Поступово набуваючи подібний досвід здобувачі факультетів мистецтв зможуть підготуватись до самостійного виконання більш складних завдань, які неодмінно зростатимуть по мірі вокально-технічного удосконалення, пов'язаних з низкою суто виконавських проблем, до яких можна віднести підготовку вокальних творів до публічного виконавства.

Розвиток виконавської самостійності майбутніх учителів музичного мистецтва на початковому етапі відбувається під контролем викладача, а згодом переходить у поле опосередкованого контролю, зокрема, надання конкретного завдання, пропозиція варіативні моделі його виконання, до складніших комбінувань виконання комплексних задач, які пов'язані з самостійним виконанням задач художньо-виконавського циклу.

Результати та їх обговорення. Отже, за напрямом досліджуваного нами поняття «виконавська самостійність», вважаємо, що його можна розглядати у двох аспектах: як якість особистості та як цілеспрямовану діяльність, якою керує сам суб'єкт. Ці два аспекти нерозривно пов'язані один з одним. Самостійна діяльність може проявитися тільки якщо вона сформувалася як особистісна якість суб'єкта. Але й отриманий досвід успішної самостійної діяльності зі свого боку впливає на подальший розвиток самостійності як властивості особистості та може бути задіяним у різних сферах професійної діяльності та життєдіяльності в цілому.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Окресливши проблему розвитку виконавської самостійності майбутніх учителів музичного

мистецтва вважаємо що реалізація виконавської самостійності передбачає виникнення в особистості оригінального, принципово нового самостійного вирішення проблеми. Що посилить власну самоцінність як творчих особистостей, стимулюватиме ініціативність, активність, креативність, формуватиме творчі вміння, стимулюватиме до набуття досвіду професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Гончаренко, С. (1997). Український педагогічний словник. К.: Либідь.
2. Дайрі, Н. Г. (1963). Про сутність самостійної роботи. *Народна освіта*, 5, 29-34.
3. Дорофєєва, Н., Вітвицька, С.С. (2014). Організація самостійної роботи студентів. *Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном*, 154-156.
4. Ковальчук, Г. (2005). *Активізація навчання в економічній освіті*: навч. посіб. Київ: КНЕУ.
5. Королюк, О. М. (2008). *Диференціація самостійної роботи студентів коледжів технічного профілю в процесі вивчення природничо-математичних дисциплін* (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04).
6. Королюк, О. М. (2012). Дослідження проблеми організації продуктивної самостійної роботи студентів у коледжах. *Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи*, 582-591.
7. Королюк, О. (2012). *Самостійна робота студентів як засіб формування особистості майбутнього вчителя*, 102-108.
8. Лабунець, В.М., Карташова, Ж.Ю. (2021). Самостійна робота майбутнього вчителя музичного мистецтва у процесі інструментально-виконавської підготовки. *Педагогічна освіта: теорія і практика*, 30 (1-2021), 262-271.
9. Підкасистий, П.І. (1980). *Самостійна пізнавальна діяльність школярів у навчанні: Теоретико-експериментальне дослідження*.

10. Тімашева, Т.М. (2008). Проблеми формування самостійності майбутніх учителів музики у процесі інструментально-виконавської підготовки. *Педагогічний дискурс*, 4, 160-164.

11. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: в 2т. – Т. 1. /К.Д. Ушинський. – К.: Рад.шк., 1983.

12. Шамова, Т. І. (2002). *Управління освітніми системами*: навч. посібник для ВНЗ: «Педагогіка і психологія», «Педагогіка». АCADEMIA.

13. Шепеленко, Т. Л. (2017). Теоретичні засади проблеми пізнавальної активності і самостійності студентів. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*, 2 (14), 109-115.

14. Шип, С. В., Чень Цзицзянь. (2018). Педагогічні стратегії формування здатності вчителя музичного мистецтва до системно-цілісного уявлення про музичний твір. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 7 (81), 249-261.

15. Ян Фейюй (2021). Специфіка творчих взаємозв'язків у системі «композитор – виконавець – слухач». *Музичне мистецтво і культура*, 33 (1), 110-115.

16. John Amos Comenius: A Visionary Reformer of Schools / David I. Smith. - 2017.